

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 447/2024-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených LS Legal, s.r.o., Krivá 2995/21, Košice, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. BA-1S/64/2020 (pôvodne Krajský súd v Bratislave sp. zn. 1S/64/2020) takto

rozhodol:

- Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. BA-1S/64/2020 (pôvodne Krajský súd v Bratislave sp. zn. 1S/64/2020) **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
- Správne mu súdu v Bratislave v konaní sp. zn. BA-1S/64/2020 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľom **priznáva** finančné zadostučinenie, každému po **300 eur**, ktoré **je** Správny súd v Bratislave **povinný** vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1301,62 eur** a zaplatiť ich právne mu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. augusta 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom správneho súdu označeného v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú zakázať správne mu pokračovať v porušovaní ich základných práv a slobôd a prikázať mu konať bez zbytočných prietáhov. Žiadajú finančné zadost'učinenie 3 000 eur pre každého zo sťažovateľov a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovatelia sa správnu žalobu z 23. februára 2020 domáhajú preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného (Slovenskej technickej univerzity v Bratislave), a to uznesenia Akademického senátu č. 1.1/2020 z 3. februára 2020, ktorým žalovaný schválil protokol z volieb do zamestnaneckej časti Akademického senátu Fakulty informatiky a informačných technológií Slovenskej technickej univerzity v Bratislave na funkčné obdobie 2019 – 2023 konaných 16. januára 2020, ako aj vyhlásenie výsledkov volieb do zamestnaneckej časti akademického senátu na funkčné obdobie 2019 – 2023.

3. Správny súd 25. mája 2020 vyzval žalovaného na vyjadrenie, zároveň vyzval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku. Sťažovatelia zaplatili súdny poplatok 28. mája 2020. K vyjadreniu žalovaného z 24. júna 2020 sťažovatelia zaujali stanovisko 14. júla 2020.

4. Správny súd uznesením z 3. septembra 2020 zamietol návrh sťažovateľov na priznanie odkladného účinku žalobe. Správne mu bolo 20. augusta 2021 doručené podanie žalobcov a 18. marca 2022 duplika žalovaného.

5. Podľa § 3 ods. 3 písm. b) zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ak § 4 ods. 1 neustanovuje inak, výkon súdnictva prechádza od 1. júna 2023 z krajských súdov na správne sudy vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. júna 2023 daná právomoc správnych súdov, a to z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave na Správny súd v Bratislave.

6. Zákonný sudca dal 30. septembra 2024 pokyn na výzvu žalovanému na predloženie administratívneho spisu, na doručenie dupliky žalovaného, ako aj na zabezpečenie osvedčovacej doložky o zaručenej konverzii k plnomocenstvu žalobcov.

III.

Argumentácia sťažovateľov

7. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľov je tvrdenie, že došlo k porušeniu ich práv v dôsledku zbytočných prietáhov spôsobených správnym súdom v napadnutom konaní. Viac ako štyri roky od začatia napadnutého konania nebolo nariadené súdne pojednávanie ani zo strany správneho súdu (pôvodne Krajského súdu v Bratislave) sťažovatelia nevidujú žiaden procesný úkon, ktorý by akýmkoľvek spôsobom naznačoval zámer predmetnú vec prejednať a rozhodnúť rýchlo, hospodárne a bez zbytočných prietáhov. Vec nie je skutkovo ani právne zložitá, sťažovatelia k vzniku prietáhov neprispeli. Vzhľadom na dlhodobú nečinnosť správneho súdu podali sťažovatelia 22. mája 2024 sťažnosť podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene

a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na postup správneho súdu, ktorá zostala bez vybavenia a odpovede.

IV.

Vyjadrenie správneho súdu

8. Správny súd uviedol chronológiu úkonov uskutočnených v priebehu napadnutého konania. Poukázal na prevzatie agendy s účinnosťou od 1. júna 2023 z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave, čo predstavovalo 5 766 nerozhodnutých vecí. Zdôraznil, že momentálne má správny súd z celkového počtu 44 miest sudcov obsadených len 33 miest sudcov, z ktorých 30 je aktívnych. V zmysle vyjadrenia zákonnej sudkyne vec sťažovateľov bude rozhodnutá odhadom v januári 2025.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

11. Vec sťažovateľov s ohľadom na predmet konania nevykazuje vysokú mieru právnej či skutkovej zložitosti. Na zložitosť veci (či už právnu, alebo skutkovú) nepoukazuje ani správny súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti.

12. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v priebehu konania pred správnym súdom k zbytočným prietahom.

13. Pokiaľ ide o význam konania pre sťažovateľov, ústavný súd *in abstracto* konštatuje, že volebné obdobie členov akademického senátu je štvorročné, čo si vyžaduje promptnejší prístup súdu ku konaniu a rozhodovaniu v danej veci, v opačnom prípade rozhodovanie stráca na význame. Na druhej strane za stavu, ak sťažovatelia napádajú rozhodnutie žalovaného, ktorý schválil

vyhlásenie volieb do zamestnaneckej časti akademického senátu za neplatné, sťažovateľom nič nebránilo participovať aj v ďalších voľbách, čo aj podľa vyjadrenia žalovaného učinili a sťažovatelia opätovne kandidovali vo voľbách konaných 24. júna 2020 (uvedené vyplýva z uznesenia správneho súdu z 3. septembra 2020, ktorým zamietol návrh sťažovateľov na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, pozn.). Uvedená okolnosť v nezanedbateľnej miere znižuje význam napadnutého konania pre sťažovateľov.

14. K samotnému postupu správneho súdu v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že správny súd po podaní žaloby doručoval navzájom podania účastníkov konania vo veci samej (žaloba a následné vyjadrenie), rozhodol o návrhu na priznanie odkladného účinku žalobe. V ďalšom priebehu konania, t. j. od septembra 2020 do septembra 2024, bol správny súd nečinný, nerealizoval žiadne úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci samej.

15. Ústavný súd nemôže prijať obranu správneho súdu založenú na poukaze na zaťaženosť správneho súdu a jeho personálnu poddimenzovanosť. V tomto smere ústavný súd zotrváva na svojej judikatúre, podľa ktorej takéto okolnosti v zásade nie sú dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvedenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter (III. ÚS 103/2021). Prietahy v konaní nemožno ospravedlniť všeobecne známou preťaženosťou sudcov ani množstvom procesných úkonov sudcu; je totiž vecou štátu, aby organizoval svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva zakotvené v ústave i dohovore boli rešpektované, a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu občanov, ktorí od súdu právom očakávajú ochranu svojich práv v primeranej dobe.

16. Po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti, jej príloh a s vyjadrením správneho súdu ústavný súd konštatuje, že postup správneho súdu v napadnutom konaní je poznačený zbytočnými prietahmi relevantnými v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Preto ústavnej sťažnosti sťažovateľov v tejto časti vyhovel (bod 1 výroku nálezu).

17. Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, ústavný súd uložil podľa čl. 127 ods. 2 ústavy správnenému súdu príkaz konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

19. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadajú o priznanie finančného zadosťučinenia 3 000 eur pre každého z nich.

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

21. Pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení ústavný súd prihliadal na celkovú dĺžku napadnutého konania, konštatovanú nečinnosť správneho súdu, predmet konania, význam konania pre sťažovateľov, ďalšie konkrétne okolnosti prípadu. Z ústavnej sťažnosti, z chronológie úkonov poskytnutej správnym súdom a napokon ani zo sťažnosti sťažovateľov na prietahy adresovanej predsedovi správneho súdu z mája 2024 nevyplýva, že by sa sťažovatelia v období od augusta 2021 do mája 2024 informovali o stave konania, urgovali rozhodnutie vo veci, čo nenasvedčuje záveru o intenzívnom pociťovaní právnej neistoty sťažovateľmi.

22. Ústavný súd dospel k záveru, že okolnosti veci opodstatňujú priznanie finančného zadosťučinenia 300 eur pre každého zo sťažovateľov (bod 3 výroku nálezu). Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovatelia požadovali priznanie finančného zadosťučinenia 3 000 eur pre každého zo sťažovateľov, ústavný súd sťažnosti sťažovateľov vo zvyšnej časti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

23. Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku vo veci Bara a Kola proti Albánsku z 12. októbra 2021 (sťažnosť č. 43391/18 a č. 17766/19), ktorý sa týkal namietaného porušenia práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s rozhodovaním správnych súdov o neplatnosti volieb do funkcie rektora univerzity, vzhliadol občiansky charakter práva v skutočnosti, že voľba a následné ustanovenie do funkcie rektora financovanej z verejných zdrojov sa nepochybne týka výkonu profesionálnej kariéry jednotlivca a jeho finančných záujmov (bod 57 rozsudku). V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je aplikovateľný na vec sťažovateľov, keďže funkcia člena akademického senátu nespĺňa už uvedené kritériá, členstvo v akademickom senáte nemá povahu výkonu profesie a nie je spojené s nárokom na peňažné plnenie. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

24. Ústavný súd priznal sťažovateľom [§ 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] nárok na náhradu trov konania v sume 1 301,62 eur (bod 4 výroku nálezu).

25. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3, § 18 ods. 3]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 po znížení o 50 % pri zastupovaní dvoch sťažovateľov v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky je 514,88 eur a hodnota režijného paušálu v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky je 13,73 eur. Sťažovateľom vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Právny zástupca sťažovateľov je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena advokáta zvyšuje o 20 % DPH (216,94 eur).

26. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu